

DET KONGELIGE
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Universiteter og høyskoler
Samordna opptak
Utdanningsdirektoratet
NOKUT
Fylkeskommuner
Videregående skoler
Elev- og studentorganisasjonene
A-etat arbeidsdirektoratet

Erstatter følgende rundskriv
F-14-04, F- 23-03,
F- 33-02, F-36-02,
F-53-01, F-24-01

Nr.
F-10-05

Vår ref
200500140

Dato
14.10.05

Forskrift om opptak til universiteter og høyskoler

Med hjemmel i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler §§ 3-6, 3-7 og 4-9, har Utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2005 fastsatt forskrift om opptak til universiteter og høyskoler. Forskriften, med unntak for kapittel 6 som trer i kraft straks, trer i kraft 1. januar 2006 og skal gjelde fra og med opptak til studieåret 2006/2007. Forskriften er første trinn i den forenklingsprosessen som bl.a. er omtalt i Ot.prp. nr. 79 (2003-2004), og den skal i helhet gjelde for opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler, inklusive private høyskoler. Forskriftens kapittel 6 om politiattest, gjelder også for opptak til utdanninger som bygger på grunnutdanning. Forskriften er en videreføring av de bestemmelser som til og med opptak til studieåret 2005/2006 er fastsatt i følgende forskrifter:

- *Forskrift om opptakskrav til grunnutdanningar ved universitet og høyskolar (14.11.02) - opptakskravsforskriften*
- *Forskrift om politiattest ved opptak til høgre utdanning (23.03.01)*
- *Forskrift om rangering av søkere ved opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler (14.12.99) - rangeringsforskriften*
- *Forskrift om felles klagenemnd for opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler gjennom samordna opptak (10.04.03)*

Utkast til forskrift ble sendt på høring 30. juni d.å. og departementet har etter høringsrunden satt inn i overgangsbestemmelser de fleste av bestemmelsene knyttet til tidligere strukturer i videregående opplæring som var foreslått tatt ut av forskriften, jf. kapittel 9. Det understrekes at det i denne forskriften *ikke* er gjort vesentlige materielle endringer i forhold til tidligere bestemmelser, bortsett fra en økning av antall realfagspoeng, fra fire til seks poeng, som er varslet i St. meld. nr. 20 (2004-2005) *Vilje til forskning*, jf. § 7-14. Med grunnlag i høringsrunden er det foretatt en opprydding og enkelte endringer i gjeldende bestemmelser om unntak fra krav om generell studiekompetanse. I bestemmelsene om spesielle opptakskrav er det også gjort små endringer bl.a. fordi forskriften nå også omfatter private

høyskoler som tidligere har hatt slike bestemmelser i egne forskrifter. Gjeldende bestemmelser om opptak til ingeniørutdanninger med grunnlag i gammel teknisk fagskole er også videreført. Det innebærer at søkere som dokumenterer at de har teknisk fagskole som er tatt før denne ble lagt om, med rammeplanene av 1998/99, er kvalifisert for opptak til ingeniør- og maritime utdanninger på slikt grunnlag.

Departementet har i denne høringsrunden fått flere forslag som ikke er realitetsvurdert i denne omgang. Det gjelder for eksempel forslag om å stryke spesielle opptakskrav til enkelte studier, og erstatte primærvitnemålskvoten med en ny "ungdomskvote". Slike forslag vil bli vurdert i tilknytning til det videre arbeidet med forenkling av regelverket for opptak til høyere utdanning som er varslet i Ot. prp. nr. 79 (2003-2004), og som etter planen vil skje i tilknytning til innføring av ny videregående opplæring, jf. St. meld. nr. 30 (2003-2004) *Kultur for læring* og Kunnskapsløftet.

Vi viser også til at departementet i høringsrunden har mottatt enkelte søknader og forslag om spesielle opptakskrav for nyetablerte studier og andre studier som ikke har hatt slike krav tidligere. Departementet har vurdert forslagene, men i denne omgang har departementet nøydt seg med å hjemle forskriftene i ny lov, og samle bestemmelsene om opptak til høyere utdanning i en felles forskrift. Ingen slike nye spesielle opptakskrav er derfor innvilget. Vi minner for ordens skyld om at forslag om spesielle opptakskrav til enkeltstudier, normalt må sendes på høring. Mottatte forslag vil bli vurdert i tilknytning til arbeidet med ytterligere forenklinger og eventuell ny opptaksmodell.

Den vedlagte forskriften, som også legges ut på Lovdata, er bygd opp med kapitler og paragrafer som gjenspeiler de tidligere forskriftene. I dette rundskrivet har departementet samlet de kommentarene, fra tidligere rundskriv, som fortsatt er aktuelle.

Kommentarer til enkelte paragrafer:

Kapittel 2. Generell studiekompetanse

Til § 2-1

Om bokstav a)

Generell studiekompetanse skal fremdeles være hovedkravet for opptak til høyere utdanning. Under bokstav a er de generelle kravene for opptak gitt. Det understrekes at de fastsatte fagkravene skal oppfylles i tillegg til krav om enten 3-årig videregående opplæring, fagbrev/svennebrev eller vilkår som 23/5-søker.

Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp uten 3-årig videregående opplæring dersom de kan dokumentere fem års arbeidserfaring eller en kombinasjon av arbeid og fullført og bestått utdanning som til sammen utgjør minimum fem år. Det er et krav at arbeidserfaring skal være på heltid. Deltidsarbeid i minst halv stilling kan regnes om til full tid. Arbeidsforhold under ett halvt år teller normalt ikke.

Fag og prøver fra videregående skole, studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag kan settes sammen til et skoleår, dersom de har et omfang på minimum 30 timer i uken. Det er en forutsetning at det ikke er stor overlapping med fag som inngår i skoleår fra videregående skole som søkeren har fått godkjent som del av grunnlaget for opptak. Slike fag og prøver kan omfatte fag som inngår i kravene til generell studiekompetanse og/eller spesielle opptakskrav.

Begrepet *opptaksår* brukes i denne forskriften om det kalenderår søkeren normalt søker og får tilbud om en studieplass. Dette innebærer konkret at søkere til studier med oppstart i januar, som har søknadsfrist i april, eventuelt november/desember kalenderåret før studiestart, må oppfylle de fastsatte krav, inklusive aldersbestemmelsene, senest innen 31. desember det året søknadsfristen utløper.

Til § 2-2

Søkere som ikke oppfyller kravene til generell studiekompetanse etter bestemmelsene i § 2-1, kan vurderes i forhold til kravene i § 2-2.

Høyere utdanning som er avbrutt, gir normalt ikke generell studiekompetanse. Dette innebærer at søkere som tidligere har fått opptak til høyere utdanning uten at de oppfyller kravene til generell studiekompetanse, normalt må fullføre og bestå den utdanningen de har påbegynt, før de kan få generell studiekompetanse på grunnlag av slik utdanningen

Til § 2-3

Søkere med 3-årig videregående opplæring fra de andre nordiske landene som dokumenterer at de har utdanning som gir generelt opptaksgrunnlag til universiteter og høyskoler i hjemlandet, er kvalifiserte for opptak, jf. Nordisk overenskomst.

(<http://www.norden.org/avtal/utbildning/sk/hogre-utb-no.asp>)

Søkere med Diplom fra International baccalaureate (IB) tilfredsstiller norskkravet som ligger i den generelle studiekompetansen når de har tatt norsk A eller norsk B på minst lavere nivå ("standard level"), eller når de alternative norskkravene i § 2-3 annet ledd, er oppfylt.

Oversikten som er utarbeidet av NOKUT, GSU-listen (<http://www.nokut.no/sw184.asp>) som viser om andre lands utdanning er på nivå med norsk videregående skole, kan brukes ved opptak av søkere med utdanningsbakgrunn fra utlandet. Søkere kan ikke pålegges å ta fag som er oppfylt gjennom dokumentert videregående opplæring fra hjemlandet. Opptaksorganene skal i slike tilfelle foreta en vurdering av søkerens utdanning i forhold til kravet om generell studiekompetanse.

Krav til norsk:

Søkere med opptaksgrunnlag fra utlandet som ikke har utdanning på nivå med norsk 3-årig videregående opplæring, og som skal vurderes som 23/5-søkere, jf. § 2-1, kan ikke erstatte fagkravet om norsk (eller annet nordisk språk) med dokumentasjonsalternativene som går fram av punkt 2, 3 eller 4, eller med norsk/nordisk språk som morsmål.

Det understrekes at kravet om dokumenterte kunnskaper i norsk også gjelder for utenlandske søkere som ikke kan dokumentere generell studiekompetanse fra hjemlandet, og som tas opp på grunnlag av annen høyere utdanning fra Norge.

For opptak til allmennlærerutdanning gjelder spesielle poeng- og karakterkrav i norsk og matematikk, jf. kommentarene til § 4-1 bokstav g punkt 1.

Krav til engelsk:

Søkere med opptaksgrunnlag fra utlandet og som kan dokumentere kunnskaper i engelsk på nivå med engelsk fra norsk videregående skole, kan ikke pålegges å ta engelsk språktest.

Søkere med opptaksgrunnlag fra utlandet som tilfredsstiller krav om generell studiekompetanse, men som ikke kan dokumentere engelsk på nivå med engelsk fra norsk videregående skole, kan alternativt dokumentere dette ved godkjent engelsk språktest.

Kapittel 3. Unntak fra krav om generell studiekompetanse

Til § 3-1

Realkompetanse omfatter all formell, ikke-formell og uformell kompetanse som den voksne søkeren har. Det er den enkelte institusjonen selv som har ansvar for vurdering og opptak på grunnlag av realkompetanse.

Søkere som er 25 år eller mer, og som ikke kan dokumentere generell studiekompetanse, har, dersom de har søkt innen fastsatt frist (av Samordna opptak, - eller av den enkelte institusjon ved lokale opptak) for slike søkere, krav på å få vurdert om de er studiekvalifisert på grunnlag av realkompetanse, ved opptak til alle studier ved universiteter og høyskoler. Det er den enkelte institusjon selv som har myndighet til å vurdere hva som er nødvendige kvalifikasjoner, og til å avgjøre hva som er en egnet og hensiktsmessig framgangsmåte for slike vurderinger.

En søker som har fått godkjent realkompetanse for opptak til et studium ved en institusjon, vil ikke automatisk være kvalifisert for opptak til andre studier ved samme institusjon, heller ikke til samme type studium ved andre institusjoner. Generell studiekompetanse er fortsatt det normale grunnlag for opptak til studier ved universiteter og høyskoler. Opptaksorganet har plikt til å vurdere realkompetanse som svarer til de fagkrav som er fastsatt i forskrift om generell studiekompetanse.

Til 3-2

Formålet med bestemmelsen om dispensasjon er å forhindre åpenbar urimelig behandling av enkeltsøkere.

Det legges til grunn at denne bestemmelsen kun skal komme til anvendelse i tilfeller hvor helt spesielle hensyn gjør seg gjeldende. I likhet med opptak på grunnlag av realkompetanse, jf. § 3-1, må det foretas en konkret vurdering av studentens kvalifikasjoner i forhold til det bestemte studium vedkommende søker opptak til. Det må godtgjøres at søkeren har nødvendige faglige forutsetninger for å gjennomføre det aktuelle studiet. Bestemmelsen gjelder kun for søkere som er under 25 år, jf. § 3-6 tredje ledd i Universitets- og høyskoleloven. Søkere som er 25 år eller eldre vil på ordinært vis kunne søke om opptak og bli vurdert på grunnlag av realkompetanse.

Til § 3-3

For studier som ikke er nevnt her, gjelder normalt krav om generell studiekompetanse dersom det ikke er fastsett spesielle opptakskrav, jf. Kapittel 4.

Som følge av kvalitetsreformen har statlige universiteter og høyskoler selv fått større myndighet til å opprette og nedlegge studier. Dette innebærer at enkelte institusjoner har gjort vedtak som har ført til at enkelte studier har fått nye betegnelser

Det er fastsatt unntak fra krav om generell studiekompetanse for studier i utøvende og skapende musikk som innebærer at det også vil være mulig å vurdere unntak for opptak til slike studier også ved høyskoler som ikke tidligere har hatt mulighet for dette. Det presiseres at slik vurdering av unntak ikke er ment å omfatte for eksempel faglærerutdanning i musikk.

Det understrekes for øvrig at unntak bare skal gis i helt spesielle tilfeller i tråd med de vurderinger som hittil er gjort bl.a. ved Norges musikkhøgskole.

Til § 4-1

Studier som ikke lenger tilbys er strøket og tilnærmet like studietilbud er slått sammen. Det understrekes at studier som forutsettes å falle inn under real-, miljø- og naturfag, og som tidligere har hatt avvikende spesielle opptakskrav, er strøket. Det forutsettes at det til slike studier stilles samme krav som gjelder for real-, miljø- og naturfag.

For studium som ikke er nevnt her, gjelder normalt krav om generell studiekompetanse dersom det ikke er fastsatt unntak i § 3-3.

Som følge av kvalitetsreformen har statlige universiteter og høyskoler selv fått større myndighet til å opprette og nedlegge studier. Dette innebærer at enkelte institusjoner har gjort vedtak som har ført til at enkelte studier har fått nye betegnelser. Departementet viser til at tilnærmet lik utdanning bør ha samme opptakskrav.

Informatikk realfag, natur- og miljøfag

I § 4-1 tredje ledd bokstav c er det fastsatt spesielle opptakskrav til informatikk, realfag, natur- og miljøfag. Vi minner om at opptakskravene til informatikkutdanning er forskjellige fra opptakskravene til andre utdanninger innenfor disse fagområdene.

Med informatikkutdanning menes

- alle studium der mer enn halvparten av studiepoengene er i informatikk og nødvendige støttefag i realfag og teknologi.

Med realfag, natur- og miljøfag menes

- alle studium der mer enn halvparten av studiepoengene er realfag, teknologifag og/eller natur- og miljøfag.

Det presiseres at matematikk er realfag, og at de spesielle opptakskravene også gjelder for opptak til enkeltemner som normalt inngår i fastsatte studieprogram.

Institusjonene små selv definere og informere potensielle søkere hvilke studier som omfattes av disse bestemmelsene. Det påligger institusjonene å informere potensielle søkere om hvilke studier som faller inn under de fastsatte opptakskravene.

Allmennlærerutdanning

For opptak til allmennlærerutdanning må søkerne dokumentere minimum 35 skolepoeng og ett gjennomsnitt på minimumskarakteren 3,0 i norsk (14 uketimer) og 3,0 i matematikk (5 uketimer). Disse kravene gjelder også for opptak til spesialisert allmennlærerutdanning, som for eksempel allmennlærerutdanning med realfag og allmennlærerutdanning med musikk etc., jf. § 4-1 tredje ledd bokstav g punkt 1 til 3.

Skolepoeng for opptak til allmennlærerutdanning omfatter karakterpoeng (gjennomsnitt for hvert fag - linje, på vitnemålet/kompetansebevis som multipliseres med 10), jf. §§ 7-5 og 7-6, og eventuelle fordypingspoeng, realfagspoeng og bonuspoeng.

Karakterkravet i norsk omfatter normalt gjennomsnittet av karakterene i hovedmål, sidemål og muntlig. Det er middelverdien av delkarakterene som inngår i beregningen, jf. §§ 7-5 sjette ledd.

I § 2-3 første ledd går det fram at søkere med 3-årig videregående utdanning fra de andre nordiske land er kvalifiserte for opptak uten tilleggskrav i norsk når den utdanningen de dokumenterer gir generelt opptaksgrunnlag. Det er en forutsetning at slike søkere må oppfylle alternative karakterkrav i et annet nordisk språk, jf. artikkel 3 i den nordiske avtalen: "Dersom det stilles krav til særlige kvalifikasjoner eller faglige kunnskaper for å bli tatt opp til en bestemt høyere utdanning, skal utdanningssøkende fra de andre nordiske land oppfylle disse kravene på tilsvarende måte som landets egne søkere."

For søkere med opptaksgrunnlag fra land utenom Norden gjelder at de kan dokumentere kunnskaper i norsk med en spesiell prøve. For opptak til allmennlærerutdanning skal søkeren oppfylle minimum ett av følgende krav:

1. Eksamen fra læreplan i norsk som andrespråk med ett gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0.
2. Eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene med karakteren D eller tilsvarende.
3. Eksamen fra 1-årig høgskolestudium i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter med karakteren D eller tilsvarende.
4. Test i norsk, høyere nivå, («Bergenstesten») med minimum 500 poeng.

Som det fremgår av § 3-1 kan søkere som er 25 år eller eldre og som ikke kan dokumentere generell studiekompetanse, få vurdert om de er kvalifisert for et bestemt studium med grunnlag i realkompetanse. I en slik vurdering ligger også en vurdering av eventuelle spesielle opptakskrav.

Av § 3-2 går det fram at opptaksorganene i særskilte tilfeller kan dispensere fra kravene til generell studiekompetanse. Slike søkere må oppfylle de spesielle opptakskravene.

Vi minner om § 4-1 andre ledd, der det går fram at opptaksorganet har plikt til å vurdere om annen utdanning eller dokumentasjon av kunnskaper kan godkjennes som likeverdig med spesielle opptakskrav.

Til § 4-2

Institusjonene selv kan fastsette spesielle opptakskrav til desentralisert og/eller deltidsutdanning. Det kan stilles krav om inntil 5 års yrkeserfaring, og at minimum 2 år skal være relevant praksis.

Institusjonene kan ikke fastsette tilleggskrav ut over yrkeserfaring og relevant arbeidspraksis.

Når et studium er organisert som ett deltidsstudium og det bare blir tilbudt en gang, er det rimelig at det er fastsatt krav om at søkerne skal ha tilknytning til utdanningsstedet. Det geografiske området må i slike tilfelle ikke defineres slik at grensene kan oppleves som vilkårlige. Opptaket bør heller ikke avgrenses til søkere fra en enkelt eller ett fåtall kommuner.

Kapittel 5. Opptak på visse vilkår (Betinget opptak)

Til § 5

Det går fram av § 5 hvem som har rett til betinget opptak. Det som er fastsatt i denne paragrafen, gjelder også for søkere som har hatt dokumentert fravær i fag som gir grunnlag

for forbedre rangering, selv om eksamen i faget ikke er nødvendig for å bli kjent kvalifisert for studiet.

Det skal gå fram av dokumentasjonen fra den videregående skolen at spesielle forhold, som er nevnt i annet ledd, var årsak til fraværet ved eksamen i ett eller flere spesifiserte fag, og at dette er grunnen til at eleven ikke har fått dokumentasjon for fullført og bestått opplæring.

Attest for fraværet skal sendes til opptaksorganet sammen med annen dokumentasjon som gjelder opptaket.

Dersom resultatet av den utsatte eksamen i ett fag foreligger før utløpet av dokumentasjonsfristen for opptak til høyere utdanning, kan ikke institusjonen gi betinget opptak.

Kapittel 6. Politiattest ved opptak til høyere utdanning

Til § 6-1

Denne bestemmelsen markerer at forskriften bare gjelder for utvalgte utdanninger med praksisopplæring og/eller klinisk undervisning

Til § 6-2

Bestemmelsen omfatter utdanninger der det er krav om politiattest for yrkesutøvelse.

Nr. 1, 2 og 3:

I følge lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 10-9 skal politiattesten vise om den som skal tilsettes i grunnskolen er "sikta, tiltalt eller dømd for seksuelle overgrep mot barn". Videre skal politiattesten vise om den som skal tilsettes i vidaregåande skole er "sikta, tiltalt eller dømd for seksuelle overgrep".

Det vises til forskrift til opplæringslova, der politiattestens innhold presiseres nærmere. Personer som søker opptak til allmennlærerutdanning, utdanning som gir faglærerkompetanse og praktisk-pedagogisk utdanning må levere tilsvarende politiattest.

Bestemmelsen i opplæringslova sier at den som er dømt for seksuelle overgrep mot barn er utelukket fra arbeid i grunnskolen på livstid. Det vil si at anmerkningene ikke slettes etter reglene i strafferegistreringsloven. Det samme unntaket fra strafferegistreringsloven må gjelde for søkere til allmennlærerutdanningen, utdanning som gir faglærerkompetanse og praktisk-pedagogisk utdanning. De kan dermed bli utelukket fra praksisopplæring/klinisk undervisning på livstid.

I følge opplæringslova fører anmerkning på politiattest automatisk til tap av retten til tilsetting i grunnskolen. Selv om det er bestemt i universitets- og høyskoleloven § 4-9 at særlige regler om politiattest for bestemte typer yrkesutøvelse skal gjelde tilsvarende for studenter i praksisopplæring eller klinisk undervisning, kan ikke bestemmelsen tolkes slik at anmerkning på politiattesten automatisk skal føre til utestenging fra praksisopplæring/klinisk undervisning. Med hjemmel i universitets- og høyskoleloven § 4-9 er det opprettet en nasjonal nemnd som avgjør om studenten skal nektes rett til å delta i klinisk undervisning/praksisopplæring.

Nr. 4:

Lov om barnehager § 19 om politiattest tilsvarer bestemmelsen i opplæringslova om politiattest ved tilsetting i grunnskolen. Det vises til forskrift om politiattest i henhold til lov om barnehager, der politiattestens innhold presiseres nærmere. Personer som søker opptak til

førskolelærerutdanning må levere tilsvarende politiattest. For øvrig vises det til merknadene til nr. 1, 2 og 3.

Nr. 5 og 6:

I følge lov om barneverntjenester § 6-10 er det krav om politiattest for personer som skal ansettes i barneverntjenesten. Det følger av lov om barneverntjenester § 6-10 at ”Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på straffeloven §§ 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c og 204 første ledd bokstav d.”. Personer som søker opptak til barnevernspedagogutdanning og sosionomutdanning må altså levere tilsvarende politiattest.

Bestemmelsen gjelder yrkesforbud på livstid. Det vil si at anmerkninger på politiattesten ikke skal slettes etter reglene i strafferegistreringsloven. Det samme unntaket fra strafferegistreringsloven må gjelde søkere til barnevernspedagogutdanningen og sosionomutdanningen. Søkeren kan dermed bli utelukket fra praksisopplæringen ved barnevernspedagogutdanningen og sosionomutdanningen på livstid.

I følge barneverntjenesteloven fører anmerkning på politiattesten automatisk til tap av rett til ansettelse i barneverntjenesten. Selv om det er bestemt i universitets- og høyskoleloven § 4-9 at særlige regler om politiattest for bestemte typer yrkesutøvelse skal gjelde tilsvarende for studenter i praksisopplæring eller klinisk undervisning, kan ikke bestemmelsen tolkes slik at anmerkning på politiattesten automatisk skal føre til utestenging fra praksisopplæring/klinisk undervisning. Med hjemmel i § 4-9 er det opprettet en nasjonal nemnd som avgjør om studenten skal nektes rett til å delta i klinisk undervisning/praksisopplæring.

Nr. 7:

I følge lov om frittstående skolar (friskolelova) § 4-3 skal politiattesten vise om den som skal tilsettes i grunnskole godkjent etter loven, er ”sikta, tiltalt eller dømd for seksuelle overgrep mot barn”. I forskrift til friskolelova vises det at bestemmelsene om politiattest i forskrift til opplæringslova gjelder tilsvarende for de frittstående skolene. Personer som søker opptak til lærer- og førskolelærerutdanning ved Rudolf Steinerhøyskole må levere tilsvarende politiattest, som presiseres nærmere i forskrift til opplæringslova og i forskrift til barnehageloven. Merknadene til nr. 1, 2, 3 og 4 gjelder også for nr. 7.

Til § 6-3

Utdanningene som omfattes av § 6-3 er valgt ut på grunnlag av hvilke grupper praksisopplæring/klinisk undervisning retter seg mot, typen praksisopplæring/klinisk undervisning og omfanget av praksis/klinisk undervisning. Dette er også forhold nemnda må se på i hver enkelt sak den vurderer.

Kravet til innholdet i politiattesten er bestemt ut fra hvilke type praksisopplæring/klinisk undervisning studentene har med hvilke grupper av personer. Ut fra dette har en funnet at både grove voldsforbrytelser og seksuelle overgrep (både mot barn og andre) bør fremgå av politiattesten.

Siste ledd i bestemmelsen medfører at personer som har anmerkning på politiattesten som gjelder seksuelle overgrep mot barn kan være utelukket fra praksisopplæring/klinisk undervisning på livstid fordi anmerkningen aldri vil bli slettet.

Anmerkning på politiattesten fører ikke automatisk til tap av rett til å delta i praksisopplæring/klinisk undervisning, nemnda skal vurdere dette i hvert enkelt tilfelle.

Til § 6-4

Utdanningene som omfattes av § 6-4 er valgt ut etter de samme prinsipper som nevnt i kommentaren til § 6-3.

Siste ledd i bestemmelsen medfører at personer med anmerkninger på politiattesten kan være utelukket fra praksisopplæring og klinisk undervisning på livstid fordi anmerkningen aldri vil bli slettet. Anmerkning på politiattesten fører imidlertid ikke automatisk til tap av rett til å delta i praksisopplæring/klinisk undervisning, nemnda skal vurdere dette i hvert enkelt tilfelle. Dette tilsvarer bestemmelsen i opplæringslova med unntak av behandlingen i nemnda.

Bakgrunnen for at disse utdanningene har krav om samme type politiattest som etter opplæringslova med forskrift, er at studentene her har praksis i skolen og/eller med barn og unge på annen måte.

Til § 6-5

Denne bestemmelsen er en utdypning av bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven § 4-9. Forelegg, overføring til konfliktråd, påtaleunntatelse og henlagte saker regnes ikke som siktelse, tiltale eller dom.

Til § 6-6

Fristen for å sende inn politiattest etter første ledd vil være kort. Det må derfor kunne kreves at den gruppen denne bestemmelsen gjelder innhenter politiattesten på forhånd.

Med fastsatt utdanningsstart i andre ledd menes utdanningsstart på den utdanning studentene har fått tildelt plass.

Tredje ledd gjelder søkere som blir tatt opp i suppleringsopptak enten i regi av Samordna opptak eller i regi av institusjonene selv.

Til § 6-7

Søkere som ikke har merknad på politiattesten som er relevant for opptak til den aktuelle utdanningen sender med en egenerklæring om dette, samtidig med tilbakemelding om de tar imot utdanningsplassen. Skjema for egenmelding følger opptaksbrevet for Samordna opptak evt. opptaksbrev fra institusjonen.

Til § 6-8

Bestemmelsen fanger opp både studenter som bruker normert tid på utdanningen og de som ikke gjør det. En student som bruker mer enn tre år på en utdanning som er normert til tre år eller mindre, må dermed levere ny politiattest dersom det gjenstår obligatorisk klinisk undervisning eller praksisopplæring.

Til § 6-9

Bestemmelsen gjelder både søkere som skal levere politiattest/egenerklæring etter §§ 6-6 til 6-7, og studenter som skal legge frem ny politiattest etter § 6-8.

Da det bare er søkeren/studenten selv som kan innhente politiattest/vet hva politiattesten inneholder er det nødvendig med en slik sanksjonsmulighet. Det forutsettes likevel at det utvises romslighet dersom søkeren/studenten på grunn av hindringer som ligger utenfor dennes kontroll ikke kan fremlegge politiattest i tide.

Til § 6-10

Her presiseres hovedkonsekvensen av at en student ikke får delta i praksisopplæring/klinisk undervisning. I praksis vil dette si at en student som fortsetter på en utdanning uten å delta i obligatorisk praksisopplæring/klinisk undervisning ikke vil kunne få vitnemål for fullført utdanning, med de konsekvenser dette vil få ved jobbsøking. For utdanninger som har rammeplan som angir hva som er obligatorisk praksisopplæring/klinisk undervisning må institusjonene sikre at disse tolkes likt. Det at studenten ikke får delta i praksisopplæring og klinisk undervisning kan også få konsekvenser som at studenten ikke får gå opp til eksamen i enkelte fag.

Til § 6-11

Det vises til universitets- og høyskoleloven § 4-9 sjuende ledd om studenters rett til advokatbistand i utestengingssaker. Studenten har etter § 4-9 sjuende ledd rett til bistand fra sak er reist (jf. § 4-9 femte ledd). I dette tilfellet må det være fra det tidspunkt fjortendagersfristen om uttalelse til nemnda starter å løpe. Utgiftene til advokatbistand dekkes av institusjonen. Det forutsettes at advokatens honorar følger statens satser.

Tidagersfristen og fjortendagersfristen er absolutt av hensyn til studenten selv, men også av hensyn til pasienter, klienter osv. Studenten kan ikke utestenges fra praksisopplæring/klinisk undervisning før saken er avgjort i nemnda.

Til § 6-12

Den nasjonale nemnda skal oppnevnes i henhold til universitets- og høyskoleloven § 4-9 femte ledd. I følge denne bestemmelsen er det departementet som oppnevner nemnda. Den skal ha fem medlemmer og to av disse skal oppnevnes etter forslag fra studentenes organisasjoner. Lederen må oppfylle kravene til lagdommer, det vil si at vedkommende må være norsk statsborger, ha fylt 25 år og ha juridisk embetseksamen med beste eller nest beste karakter, jf. domstolloven §§ 53 og 54 andre ledd. Det er viktig at det velges erfarne medlemmer til nemnda.

Fireukersfristen nemnda har til å behandle saken er absolutt. Fristen er satt av hensyn til behovet både studenter, pasienter, klienter osv. har for en hurtig avgjørelse.

Nemndas vurdering skal være en helhetsvurdering der en ser på typen av praksisopplæring/klinisk undervisning (dvs. innholdet i opplæringen/undervisningen og hvilke grupper den retter seg mot) og opplysningene om de forhold som ligger til grunn for politiattesten. Det må også tas med i betraktning om studenten er ilagt forelegg, siktet tiltalt eller dømt.

Til § 6-14

Dette vil si at politiattesten ikke skal oppbevares ved utdanningsinstitusjonen ut over tidsrommet fra studenten fremlegger attesten til den oversendes den nasjonale nemnda. Nemnda oppbevarer attesten til saken er endelig avgjort.

Kapittel 7. Rangering av søkere ved opptak

Bestemmelsene om rangering av søkerne gjelder for opptak til all grunnutdanning, også ved lokale opptak og ved opptak til private høyskoler, selv om disse ikke deltar i den nasjonale opptaksmodellen gjennom Samordna opptak (SO).

Til § 7-2

For videregående opplæring avsluttet våren 2000 eller senere ble det i tidligere rundskriv fra departementet gitt kriterier for hva som kreves for at elever/privatister skal kunne vurderes i primærvitnemålsvoten. Bestemmelsene som senere er videreført i rundskriv fra Læringssenteret (Utdanningsdirektoratet) skal fortsatt legges til grunn for vurdering av primærvitnemål.

Med hjemmel i § 7-2 nr. 8 kan departementet unnta enkelte studier fra kravet om primærvitnemålsvote. Ved studier som ikke er listet opp under skal inntil 40 % av studieplassene tilbys søkere som oppfyller kriteriene for primærvitnemål.

Følgende studier er unntatt fra primærvitnemålsvote:

- *Desentraliserte og/eller deltids utdanninger med minst ett års yrkespraksis som spesielt opptakskrav.* Dette gjelder bare for utdanninger der lærestedet, med hjemmel i § 4-2 har fastsatt spesielt opptakskrav om minst ett års yrkespraksis.
- *Yrkesfaglærerutdanning*
- *2-årig trafikkklærerutdanning ved Høgskolen i Nord-Trøndelag Hotelladministrasjon*
- *Studier ved Rudolf Steinerhøyskolen*

Til § 7-3

Med hjemmel i § 7-3 første ledd kan departementet i særskilte tilfeller fastsette spesielle kvoter.

Det er fastsatt spesielle kvoter for følgende studier:

- *Ingeniørutdanning (bachelor)*
Inntil 20% kvote for søkere med godkjent ettårig forkurs med full fagkrets. Søkerne poengberegnes på grunnlag av karakterpoengsum for forkurset, som etter § 7-4. Det gis ikke tilleggspoeng i kvoten. Søkere som ikke tas opp i kvoten konkurrerer videre om øvrige studieplasser på grunnlag av forkurset og eventuell tilleggsdokumentasjon som gir grunnlag for tilleggspoeng.
- *Journalistutdanning*
Inntil 10% kvote for søkere med minst 1/2 års relevant praksis.

Det er fastsatt spesielle kvoter for enkelte studier ved institusjonene under:
Ved Universitetet i Bergen

- *Medisin*
2 studieplasser for samisktalende samer.
- *Odontologistudiet*
8 studieplasser for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark.

Ved Universitetet i Tromsø er det fastsatt kvoter ved følgende studier:

- *Akvakultur, Fiskerifag og Fiskehelse*
1 studieplass for samiske søkere.
- *Rettsvitenskap*
67% kvote for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark. Det skal være 40% primærvitnemålsdel innenfor kvoten. 3 studieplasser for samiske søkere.
- *Odontologi ved Universitetet i Tromsø*
60 % kvote for søkere fra Nord-Norge
Inntil to studieplasser for samiske søkere
- *Integrert master i teknologiske fag ved Universitetet i Tromsø*
50% kvote for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark. Det skal være 40% primærvitnemålsdel innenfor kvoten. 5% kvote for samiske søkere.

- *Medisin*
60% kvote for søkere fra Nord-Norge. 8 av disse studieplassene er forbeholdt søkere fra Nord-Troms og Finnmark
Inntil 2 studieplasser for samiske søkere.
- *Farmasi*
50% kvote for søkere fra Nord-Norge. Inntil 2 studieplasser for samiske søkere.

Ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

- *Datateknikk* (integrert master)
30 studieplasser for kvinnelige søkere
- *Kommunikasjonsteknologi* (integrert master)
15 studieplasser for kvinnelige søkere

Ved Norges Idrettshøgskole

- *Idrettsvitenskap* - årsstudium
Inntil 15 studieplasser for søkere etter innstilling fra Forsvaret.
10% kvote for søkere innstilt av Norges Idrettsforbund.

Ved Norges Veterinærhøgskole

- *Veterinærstudiet*
1 studieplass for samisk søker.

Ved Høgskolen i Finnmark:

- *Sykepleierutdanning* ved
80% kvote for søkere fra Finnmark, 10% kvote innenfor ovennevnte for samiske søkere. Det skal være 40% primærvitnemålsdel innenfor kvoten.
Inntil 2 studieplasser for samiske søkere.

Ved Høgskolen i Oslo

- *Journalistutdanning*
Inntil 5 studieplasser for søkere med minoritetsbakgrunn
- *Ortopediingeniørutdanning*
10% kvote for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark, og førsterett for samiske søkere innenfor denne kvoten.
- *Reseptarstudiet*
10% kvote for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark, og førsterett for samiske søkere innenfor denne kvoten.
- *Tannteknikerutdanning* ved Høgskolen i Oslo
10% kvote for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark, og førsterett for samiske søkere innenfor denne kvoten.

Ved Høgskolen i Lillehammer

- *Fjernsynsteknikk*
2 studieplasser for samiske søkere.

Ved Høgskolen i Sør-Trøndelag

- *Næringsmiddelteknologi*
Inntil 20% kvote for søkere med bestått tilpassingskurs.

Ved Høgskolen i Tromsø

- *Helsefaglige utdanninger*

80% kvote for søkere fra Nordland, Troms og Finnmark, innenfor denne kvoten en kvote på 10% for samiske søkere. Det skal være 40% primærvitnemålsdel innenfor kvoten.

Til § 7-5

Med hjemmel i § 7-5 nr. 8 kan departementet fastsette omregningstabeller for søkere med videregående opplæring fra utlandet.

Det er fastsatt omregningstabell for søkere med International Baccalaureate og fransk baccalauréat. Tabellene følger som vedlegg til dette rundskrivet.

For omregning av vitnemål fra de nordiske land vises til de at det er utarbeidet veiledende tabeller av en arbeidsgruppe under Nordisk Ministerråd.

http://www.samordnaopptak.no/vurdering/annen_nordisk_utd.html

Til § 7-9

Departementet har laget en oversikt over fag i Reform 94 som kan gi fordypningspoeng innenfor de rammene som ellers er satt i forskriften. Oversikten følger som vedlegg til dette rundskrivet.

Til §7-15

Det gis 2 tilleggspoeng (bonuspoeng) for søkere med studieretning musikk, dans og drama ved opptak til følgende utdanninger:

- *Allmennlærerutdanning*
- *Ballettpedagogutdanning* ved Høgskolen i Bodø
- *Drama/teater* ved NTNU
- *Ergoterapiutdanning*
- *Faglærerutdanning i praktisk-estetiske fag*
- *Folkedans* ved NTNU
- *Folkemusikk og folkekunst* ved Høgskolen i Telemark
- *Førskolelærerutdanning*
- *Kulturstudier* ved Høgskolen i Telemark
- *Årsenheter i drama og musikk der opptaksgrunnlaget er generell studiekompetanse*

Til § 7-16:

Det gis 2 tilleggspoeng for kvinnelige søkere ved opptak til følgende studier:

- *Ingeniørutdanninger(bachelor) med unntak av linje for kjemi*
- *Informatikk* ved Høgskolen i Østfold
- *Landbruksutdanninger* ved statlige høgskoler
- *Maritime høgskoleutdanninger.*
- *2-årige ingeniørutdanninger*
- *Integrerte masterstudier i Teknologi og ingeniørfag* ved NTNU med unntak for Kjemi- og bioteknologi og Industriell design
- *5-årig studium i informatikk* ved Universitetet i Oslo.

Det gis 2 tilleggspoeng for mannlige søkere ved opptak til følgende studier:

- *Veterinærutdanning* ved Norges veterinærhøgskole
- *Dyrepleierutdanning* ved Norges veterinærhøgskole

Til § 7-17

§ 4-2 gir institusjonene selv fullmakt til å fastsette krav om inntil 5 års yrkeserfaring for desentralisert og/eller deltids organisert utdanning. Ved utdanninger der det stilles krav om flere års yrkeserfaring, skal alle søkerne i tråd med tidligere bestemmelser, få tilleggspoeng for alder fra og med det året de fyller 24 år. For øvrig gjelder de rangeringsregler som er fastsatt for denne typen studier.

Til § 7-18:

For opptak til medisin er det fastsatt avvikende regler for tilleggspoeng, jf. § 7-18 B.

For bestemmelsene i sjuende ledd om *Høyere utdanning*, gjelder følgende:

Det kan gis inntil 12 poeng for inntil 2 års annen høyere utdanning for opptak til medisin. Av forskriften går det fram at det ikke skal gis tilleggspoeng for avbrutt profesjons- og yrkesutdanning. Dette gjelder både helsefaglige og andre profesjons- og yrkesutdanninger og innebærer at søkere til medisin ikke kan tildeles poeng for deler av en profesjons- eller yrkesutdanning med mindre delene allerede er godkjent som del av grad. Utdanninger som er fullført og bestått vil gi poeng. Enkelte profesjons- og yrkesutdanninger er imidlertid bygget opp av enheter som allerede er godkjent som selvstendig del av grad. Dette gjelder for eksempel for 1/4 års-, 1/2 års- og årsenheter i lærerutdanning.

For bestemmelsene i åttende ledd om *Relevant arbeidspraksis*, gjelder følgende:

For at arbeidspraksis skal anses å være relevant for opptak til medisin skal det dokumenteres at søkeren har hatt lønnet arbeid innenfor helseinstitusjon, syke- og aldershjem med pleie- og omsorg av pasienter. Dette omfatter bl.a. disse arbeidskategorier: hjelpepleier, pleiemedhjelper, praktikant.

For å få tilleggspoeng må personen være ansatt ved en institusjon i minst 1/2 år sammenhengende i full (100%) stilling. Arbeidet må gjelde omsorg/pleie av pasienter.

For å få praksispoeng må søker framlegge følgende dokumentasjon: ansettelsesbrev, stillingsbeskrivelse, sluttattest og kopi av lønns- og trekkoppgave fra institusjonen.

Arbeid innenfor helseinstitusjon, syke- og aldershjem som for eksempel portør, på kjøkken, som sekretær eller rengjøring oppfattes ikke som pasientrelatert i denne forbindelse.

Eventuelle spørsmål om relevant arbeidspraksis kan rettes til de medisinske fakultetene eller Opptakssentralen Medisin.

Til § 7-19

Det understrekes at det til studier som har opptaksprøve, og som *ikke* er listet under, skal opptaksprøven kun brukes som grunnlag for kvalifisering, *ikke* som grunnlag for rangering.

For opptak til følgende studier foretas rangering av kvalifiserte søkere med grunnlag av en kombinasjon av ordinær rangering etter denne forskriften og tilleggspoeng for bestått opptaksprøve på et vist nivå, etter regler fastsatt av institusjonen:

- *Idrett grunnfag* ved Norges Idrettshøgskole

- *Fotojournalistutdanning* ved Høgskolen i Oslo
- *Faglærerutdanning i musikk, dans og drama og annen grunnutdanning i musikk som er pedagogisk rettet*
- *Musikkstudier* ved Universitetet i Oslo
- *Kulturprosjektledelse* ved Høgskolen i Lillehammer
- *Lærer- og førskolelærerutdanninger* ved Rudolf Steinerhøyskolen

For opptak til følgende studier foretas rangering av kvalifiserte søkere med grunnlag i opptaksprøver alene, etter regler fastsatt av institusjonen:

- *Arkitektstudiet* ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Bergen arkitektskole
- *Utdanninger ved Kunsthøgskolen i Bergen*
- *Utdanninger ved Kunsthøgskolen i Oslo*
- *Studier ved Den norske balletthøyskolen*
- *Studier i utøvende og skapende musikk*
- *Medieteknikkutdanning* ved Høgskolen i Lillehammer.
- *Programproduksjonsutdanning* ved Høgskolen i Lillehammer
- *Film- og fjernsynsutdanning* ved Høgskolen i Lillehammer
- *Produktdesignutdanning* ved Høgskolen i Akershus
- *Scenekunstutdanning* ved Høgskolen i Østfold

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Bodil Marie Olsen
underdirektør

Kopi: Universitets- og høyskolerådet
Nettverk for private høyskoler
VOX
Lærerorganisasjonene
Forskerforbundet
Justisdepartementet

Vedlegg 3